

بسمه تعالی

شیوه نامه اجرایی آیین نامه آموزشی دوره‌های کارشناسی پیوسته وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ

۱۳۹۳/۱۲/۲۴

مقدمه

این شیوه نامه به منظور اجرای هماهنگ‌تر آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (شماره ۲/۲۴۴۷۵۹ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۴) و بخشنامه اجرایی در خصوص تفویض اختیار به دانشگاه‌ها (شماره ۲۱/۲۳۸۰۶ مورخ ۱۳۹۴/۲/۱۴) برای اجرا از ورودی‌های سال تحصیلی ۹۵-۹۴ در دانشگاه صنعتی اصفهان تدوین شده است.

ماده ۱- هدف

هدف از تدوین این شیوه نامه، تنظیم امور آموزش دانشگاه برای تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد و متناسب با نیازهای جامعه و ایجاد هماهنگی در فعالیت‌های آموزشی دانشگاه و استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود در ارتقای کیفیت آموزشی دانشجویان است.

ماده ۲- تعاریف

۱. وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. دانشگاه: منظور دانشگاه صنعتی اصفهان است.
۳. آموزش رایگان: منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی بدون پرداخت هزینه در دانشگاه‌هایی است که از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند.
۴. دانشجو: فردی است که در یکی از دوره‌های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل است.
۵. حضوری: منظور شیوه‌ای از آموزش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیت‌های آموزشی دانشگاه شرکت می‌کند.
۶. غیرحضوری: منظور شیوه‌ای از آموزش است که حضور فیزیکی دانشجو در فعالیت‌های آموزشی الزامی نیست.
۷. نیمه حضوری: منظور شیوه‌ای از آموزش است که بخشی از آن به صورت حضوری و بخشی از آن به صورت غیرحضوری انجام می‌شود.
۸. راهنمای آموزشی: عضو هیات علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی است که از سوی دانشگاه انتخاب می‌شود تا راهنمای تحصیلی دانشجو از تاریخ ورود تا دانش آموختگی باشد.
۹. برنامه درسی: منظور مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس هر رشته تحصیلی است که هدف مشخصی را دنبال می‌کند و برنامه آن توسط دانشگاه و یا شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی به تصویب رسیده است.
۱۰. واحد درسی: میزان درسی است که مفاد آن برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید علمی) ۴۸ ساعت، کارورزی یا کار در عرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی حداقل ۲۴۰ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می‌شود.
۱. درس جبرانی: درسی است که به تشخیص شورای آموزشی دانشکده، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی مربوط ضروری است.

۱۲. رشته تحصیلی: یکی از شعب فرعی از گروه‌های علمی است که به لحاظ موضوع کاملاً مشخص است و از موضوعات گروه‌های علمی دیگر متمایز بوده و حداقل به یک کارایی مشخص می‌انجامد.
۱۳. گرایش تحصیلی: جهت‌گیری تخصصی در یک رشته تحصیلی است.
۱۴. دوره کارشناسی پیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره متوسطه آغاز می‌شود و حداقل با گذراندن ۱۳۰ و حداکثر ۱۴۰ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب به دریافت مدرک کارشناسی منتهی می‌شود.
۱۵. گروه آزمایشی: مجموعه رشته‌های مختلف تحصیلی در دوره متوسطه است که با توجه به مواد آزمونی مشترک، دسته بندی می‌شود.
۱۶. گروه آموزشی: بنیادی ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیات علمی دارای تخصص مشترک در یک رشته علمی است که با ایجاد و راه اندازی آن رشته تحصیلی، در دانشگاه تشکیل می‌شود.
۱۷. شورای آموزشی: یکی از شوراهای تخصصی و اولین سطح سیاست‌گذاری بخشی دانشگاه می‌باشد که در حوزه معاونت آموزشی به ریاست معاون آموزشی تشکیل می‌شود و نسبت به سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی به منظور ایجاد هماهنگی در امور اجرایی در بخش مربوط و ارائه به شورای دانشگاه و هیات رئیسه اقدام می‌نماید. شورای آموزشی می‌تواند اختیارات مشخص شده در این شیوه نامه را به شورای آموزشی دانشکده یا کمیته منتخب تفویض کند.
۱۸. دانش آموخته: فردی است که دوره تحصیلی را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کرده باشد.
۱۹. نیمسال تحصیلی: هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی است.
۲۰. دوره تابستان: شامل ۶ هفته آموزش و یک هفته امتحانات پایانی است.

ماده ۳- شرایط عمومی و اختصاصی ورود به دوره

۱. داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات وزارت.
۲. احراز توانمندی علمی مطابق مصوبات وزارت.

ماده ۴- نحوه اجرای دوره

آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام واحدی و به زبان فارسی انجام می‌شود.

تبصره: دانشگاه اختیار دارد در صورت توانایی، برنامه درسی مصوب دانشگاه و یا شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی را منحصر بر برای دانشجویان خارجی در صورتی که به حد نصاب لازم برای تشکیل کلاس برسد با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، به زبان انگلیسی ارائه نماید.

ماده ۵- دانشگاه موظف است، برنامه‌های آموزشی و درسی مصوب دانشگاه و یا شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت را برای دوره‌ای که در آن با مجوز شورای گسترش آموزش عالی دانشجو پذیرفته است، اجرا نماید.

تبصره: دانشگاه اختیار دارد حداکثر ده درصد از واحدهای درسی هر دوره را با اولویت دروس پایه و عمومی به جز دروس مجموعه معارف اسلامی و فارسی عمومی به صورت الکترونیکی (مجازی) با تاکید بر محتوای الکترونیکی و رعایت استانداردهای مصوب وزارت ارائه نماید.

ماده ۶- دانشگاه موظف است، برای هدایت تحصیلی دانشجویان از زمان پذیرش، یکی از اعضای هیات علمی مرتبط با رشته تحصیلی دانشجویان را به عنوان راهنمای آموزشی تعیین و اعلام کند.

ماده ۷- دانشجویان در هر نیمسال تحصیلی لازم است حداقل ۱۲ واحد و حداکثر ۲۰ واحد درسی انتخاب کنند حداکثر واحد مجاز انتخابی در دوره تابستان ۶ واحد درسی است.

تبصره ۱: اگر میانگین نمرات دانشجویی در یک نیمسال حداقل ۱۷ باشد، در این صورت دانشجویان با تایید شورای آموزشی دانشکده در نیمسال تحصیلی بعد می‌توانند حداکثر تا ۲۴ واحد درسی اخذ نمایند.

تبصره ۲: در آخرین نیمسال تحصیلی دانشجویان می‌توانند در صورتی که معدل کل کمتر از ۱۰ نباشد و حتی در صورت مشروطی نیمسال قبلی تا ۲۴ واحد اخذ نمایند. در صورتی که معدل کل دانشجویان زیر ۱۰ باشد ولی از نظر سایر ضوابط آموزشی منعی برای ادامه تحصیل وی وجود نداشته باشد در ترم آخر حداکثر ۲۰ واحد می‌توانند اخذ نمایند.

تبصره ۳: در شرایط خاص که دانشجویان با گذراندن حداکثر ۸ واحد درسی دانش آموزان آموخته شود، با تایید شورای آموزشی دانشگاه، می‌توانند واحدهای مذکور را در دوره تابستان اخذ نمایند.

تبصره ۴: دانشجویان همزمان نمی‌توانند از مفاد تبصره ۲ و ۳ این ماده استفاده کنند.

تبصره ۵: در صورتی که واحدهای انتخابی دانشجویان در هر نیمسال به تشخیص شورای آموزشی دانشکده، بنا به دلایل موجه و خارج از اراده دانشجویان به کمتر از ۱۲ واحد درسی برسد در این صورت این نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل در سنوات تحصیلی و مشروطی وی محسوب می‌شود، اما در ممتازی دانشجویان محسوب نمی‌شود.

ماده ۸- در صورتی که دانشجویان برای فراغت از تحصیل تنها یک درس نظری باقی داشته باشد، با رعایت کلیه شرایط و موافقت شورای آموزشی دانشکده می‌تواند آن درس را به صورت معرفی به استاد در ابتدای نیمسال تحصیلی اخذ نماید و می‌باید نمره آن در پایان همان نیمسال در کارنامه دانشجویان درج شود.

ماده ۹- چگونگی و ترتیب ارائه تمامی دروس هر دوره و هر رشته با رعایت پیش نیاز (تقدم و تاخر) هر درس طبق برنامه درسی مصوب بر عهده شورای آموزشی دانشکده است.

تبصره: دانشجویان در آخرین نیمسال تحصیلی از رعایت مقررات مربوط به این ماده معاف است.

ماده ۱۰- تعداد واحدهای جبرانی در دوره‌های کارشناسی حداکثر ۱۰ واحد می‌باشد. نمره دروس جبرانی در معدل نیمسال و کل محاسبه نمی‌شود.

ماده ۱۱- آموزش رایگان برای هر دانشجویان، در هر دوره تحصیلی صرفاً یکبار و در یک رشته تحصیلی امکان پذیر است.

ماده ۱۲- دانشجویان مشمول آموزش رایگان، در صورتی که سنوات مجاز تحصیل وی تمام شده باشد موظف به پرداخت هزینه طبق مصوبه هیات امنای دانشگاه می‌باشد.

ماده ۱۳- تحصیل همزمان دانشجویان استعدادهای درخشان براساس مصوبات شورای هدایت استعدادها درخشان وزارت انجام می‌شود.

ماده ۱۴- برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره چگونگی و زمان حذف و اضافه (ترمیم)، حذف اضطراری دروس، اعلام و ثبت نمره، تاریخ تجدید نظر و غیره طبق مصوبات شورای آموزشی دانشگاه انجام می‌شود.
تبصره: در صورتی که تعداد واحد دانشجو پس از حذف و اضافه زیر حداقل شود و شورای آموزشی دانشگاه مجوز لازم را ندهد، دانشجو منصرف از تحصیل شناخته می‌شود.

ماده ۱۵- مدت مجاز تحصیل در دوره‌های کارشناسی پیوسته چهار سال است.
تبصره ۱: دانشگاه اختیار دارد در شرایط خاص و با تصویب شورای آموزشی دانشگاه، حداکثر دو نیمسال برای دوره کارشناسی پیوسته، مدت مجاز تحصیل را افزایش دهد. چنانچه دانشجو در این مدت دانش آموخته نشود از ادامه تحصیل محروم می‌شود.
تبصره ۲: هزینه افزایش سنوات تحصیلی طبق تعرفه مصوب هیات امنای دانشگاه از دانشجویان مشمول آموزش رایگان از شروع ترم دهم دریافت می‌شود.

ماده ۱۶- ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس توسط مدرس آن درس و براساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف و نتایج امتحانات انجام می‌شود و به صورت عددی از صفر تا بیست محاسبه می‌شود.
تبصره ۱: برگزاری آزمون کتبی در پایان هر نیمسال برای دروس نظری الزامی است.
تبصره ۲: مدرس هر درس موظف است، گزارش نمره نهایی درس دانشجویان را با در نظر گرفتن زمان لازم برای رسیدگی به اعتراض دانشجویان به آموزش دانشکده اعلام، تا ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ برگزاری امتحان پایان نیمسال آن درس، به اداره آموزش دانشگاه ارسال گردد.
تبصره ۳: نمرات دروس تمرین دبیری، کارآموزی، کارورزی، عملیات صحرائی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه درسی مصوب توأم با پروژه ارائه می‌شود، در صورتی که به تشخیص مدرس و تایید شورای آموزشی دانشگاه مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، ناتمام تلقی می‌شود، نمره ناتمام باید حداکثر ظرف مدت چهل و پنج (۴۵) روز از تاریخ پایان امتحانات، به نمره قطعی تبدیل شود. این زمان شامل زمان لازم برای رسیدگی به اعتراضات نیز می‌باشد بنابراین مدرس درس بایستی حداکثر تا ۳۵ روز پس از پایان امتحان نمرات این دروس را اعلام و تا ده روز بعد آن را تایید نهایی نماید.
تبصره ۴: نمره درس پس از ارسال به اداره آموزش قطعی شده و غیرقابل تغییر است.
تبصره ۵: مدرس موظف است، برگه‌های امتحانی هر درس را به عنوان سابقه درس، حداقل تا دو نیمسال تحصیلی بعد نگهداری نماید.

ماده ۱۷- حضور دانشجو در تمام جلسات درس دوره‌های حضوری الزامی است.
تبصره ۱: اگر دانشجو در درسی بیش از ۳/۱۶ (سه شانزدهم) جلسات آن درس غیبت کند، چنانچه غیبت دانشجو با نظر شورای آموزشی دانشگاه موجه تشخیص داده شود آن درس حذف شده و در غیر این صورت با نمره ردی ثبت می‌گردد. در هر صورت این نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود. غیبت قبل از حذف و اضافه در دروسی که دانشجو در زمان حذف و اضافه اخذ می‌نماید جزء سقف غیبت‌های مجاز وی محسوب خواهد شد.

تبصره ۲: در شرایط خاص، حذف تمام دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تایید شورای آموزشی دانشگاه قبل از شروع امتحانات و با احتساب در سنوات تحصیلی امکان‌پذیر است.

تبصره ۳: دانشجوی می‌تواند با رعایت مفاد تبصره ۱ این ماده در صورت اضطراب تا دو هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، صرفاً یک درس نظری را با تایید شورای آموزشی دانشکده حذف اضطراری کند به شرط آن که تعداد واحدهای باقیمانده دانشجوی کمتر از ۱۲ واحد نشود.

ماده ۱۸- حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ است.

تبصره ۱: مردودی در یک یا چند درس در معدل نیمسال و کل محاسبه می‌شود.

ماده ۱۹- چنانچه میانگین نمرات دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد، دانشجوی در آن نیمسال مشروط تلقی می‌شود و در نیمسال بعدی حداکثر می‌تواند تا ۱۴ واحد درسی انتخاب کند.

تبصره: چنانچه دانشجویی در دوره کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال اعم از متوالی یا متناوب مشروط شده باشد، در مواردی که معدل کل دانشجوی ۱۲ یا بالاتر باشد، در سقف سنوات مجاز می‌تواند تا زمانی که در نیمسال‌های بعدی مشروط نشود به تحصیل ادامه دهد در غیر این صورت از تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۲۰- دانشجوی می‌تواند با رعایت سنوات مجاز تحصیل، در دوره کارشناسی پیوسته حداکثر دو نیمسال از مرخصی تحصیلی با موافقت شورای آموزشی دانشگاه استفاده کند.

تبصره ۱: مدت مجاز مرخصی زایمان، دو نیمسال تحصیلی و بدون احتساب در سنوات تحصیلی است.

تبصره ۲: بررسی سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند پزشکی، مأموریت همسر یا والدین و ...) حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی با احتساب یا بدون احتساب در سنوات مجاز، در اختیار شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۳: دانشجوی می‌تواند با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه از مجموع مرخصی‌های مذکور در این ماده و تبصره‌های مندرج در آن بهره مند شود.

ماده ۲۱- ثبت نام نکردن دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی، انصراف از تحصیل محسوب می‌شود.

تبصره: تصمیم‌گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

ماده ۲۲- دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً و به صورت کتبی به اداره آموزش دانشگاه تسلیم کند. دانشجوی مجاز است فقط برای یک بار و تا دو ماه از تاریخ ارائه درخواست تقاضای انصراف خود را پس بگیرد در غیر این صورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود.

ماده ۲۳- دانشجوی دوره کارشناسی پیوسته با داشتن شرایط زیر می‌تواند از یک رشته یا گرایش به رشته یا گرایش دیگر تحصیلی در همان دانشگاه تغییر رشته یا گرایش دهد:

الف) وجود رشته یا گرایش مورد تقاضای دانشجوی در دانشگاه؛

ب) موافقت شورای آموزشی دانشکده مبدا و مقصد و با تایید شورای آموزشی دانشگاه؛

ج) کمتر نبودن نمره‌های اکتسابی دانشجوی در آزمون سراسری گروه آزمایشی ذی‌ربط از نمره آخرین فرد پذیرفته شده در آن رشته یا گرایش در دانشگاه و در سال پذیرش با تایید سازمان سنجش آموزش کشور؛

د) امکان ادامه تحصیل دانشجوی در رشته یا گرایش جدید در سنوات مجاز باقیمانده؛

تبصره ۱: دانشجوی در هر دوره تحصیلی برای یک بار می‌تواند با رعایت شرایط فوق، تغییر رشته یا گرایش دهد.

تبصره ۲: برای تقاضای تغییر رشته گذراندن حداقل ۲۴ واحد و دریافت کارنامه محرمانه سازمان سنجش برای تطبیق شرایط الزامی است.

تبصره ۳: شرایط تغییر رشته برای دانشجویانی که کد رشته را در کارنامه محرمانه خود نیاورده اند مطابق مصوبه شورای آموزشی دانشگاه شماره ۶۵ مورخ ۱۳۸۹/۱/۲۴ می باشد.

ماده ۲۴- تغییر رشته از دوره‌های پایین به دوره‌های بالاتر، از غیردولتی به دولتی، از شبانه به روزانه، از غیرحضوری به نیمه حضوری و حضوری ممنوع است ولی برعکس آن مجاز است.

ماده ۲۵- تغییر رشته دانشجویی که پذیرش وی در دوره از طریق بدون آزمون می باشد به رشته‌هایی که پذیرش در آنها از طریق آزمون سراسری صورت گرفته باشد، ممنوع است

ماده ۲۶- میهمانی و انتقال دانشجو مطابق آیین نامه میهمانی و انتقال دانشجویان دوره‌های کارشناسی دانشگاه انجام می شود.

ماده ۲۷- انتقال توأم با تغییر رشته یا گرایش در صورت احراز شرایط (موضوع مواد ۲۳ تا ۲۶) و با کسب موافقت دانشگاه‌های مبدا و مقصد، فقط برای یک بار در طول دوره تحصیل دانشجو امکان پذیر است.

ماده ۲۸- معادل سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده دانشجو براساس دستورالعمل اجرایی مصوب شورای آموزشی دانشگاه امکان پذیر است.

تبصره ۱: به ازای هر ۱۲ تا ۲۰ واحد از دروس معادل سازی شده، یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو کاسته می شود.

تبصره ۲: معادل سازی دروس صرفاً در شیوه‌های آموزشی هم عرض زیر صورت می گیرد.

الف) واحدهای گذرانده دانشجوی حضوری به دوره‌های حضوری، نیمه حضوری یا غیر حضوری؛

ب) نیمه حضوری به نیمه حضوری و غیر حضوری؛

ج) غیرحضوری به غیرحضوری؛

ماده ۲۹- ملاک دانش آموختگی برای دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته داشتن میانگین کل حداقل ۱۲ در پایان دوره است.

تبصره: چنانچه میانگین کل دانشجویی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی آن دوره کمتر از ۱۲ باشد با موافقت شورای آموزشی دانشگاه، تنها یک نیمسال با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی و اخذ شهریه به وی فرصت داده می شود تا با اخذ مجدد حداکثر ۲۰ واحد از دروسی که با نمره کمتر از ۱۲ گذرانده است و یا با موافقت شورای آموزشی دانشکده از سایر دروس تخصصی که مردود شده و یا قبلاً اخذ نشده است ثبت نام کرده و میانگین کل دروس اخذ شده خود را به حداقل ۱۲ برساند و مدرک تحصیلی دوره را دریافت کند در غیر این صورت از تحصیل محروم می شود.

ماده ۳۰- در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته حداقل ۷۰ واحد درسی شامل حداکثر ۱۰ واحد دروس عمومی با نمره قبولی گذرانده و میانگین کل دروس گذرانده وی ۱۲ یا بالاتر باشد، در

این صورت می‌تواند مدرک دوره کاردانی همان رشته را دریافت کند. در غیر این صورت، به دانشجوی مذکور فقط گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده داده خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته بیش از واحدهای مورد نیاز دوره کاردانی را با نمره قبولی گذرانده باشد در این صورت دانشگاه دروسی را ملاک میانگین کل برای صدور مدرک کاردانی قرار می‌دهد که میانگین کل دانشجو در آن دروس ۱۲ یا بالاتر شود.

تبصره ۲: صدور مدرک کاردانی حسب تقاضای دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه محل تحصیل دانشجو انجام می‌شود.

ماده ۳۱- تاریخ پایان نیمسال برای دانش آموختگی توسط شورای آموزشی دانشگاه تعیین می‌شود.

ماده ۳۲- مسئولیت حسن اجرای این آیین نامه و هر گونه پاسخگوئی قانونی مترتب بر آن بر عهده واحدهای مختلف دانشگاه است و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

ماده ۳۳- شیوه نامه اجرایی آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته دانشگاه صنعتی اصفهان در ماده ۳۳ و ۳۳ تبصره در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۶ در شورای آموزشی دانشگاه برای دانشجویان ورودی سال ۱۳۹۴ و به بعد به تصویب رسید و از نیمسال اول سال تحصیلی ۹۴-۹۵ لازم الاجرا می‌باشد.

